

Autorisasjonsmodeller for barnevernet – arbeidsnotat til Bufdir

Bakgrunnen for FO sitt innspill er at Bufdir er bedt om å utrede blant annet en autorisasjonsordning for barnevernet av departementet. Politisk er dette forankret i regjeringsplattformen til regjeringen Høyre, Venstre og Fremskrittspartiet, der det står at [de skal] innføre kompetansekrav og autorisasjon i de kommunale barnevernstjenestene.

FO har lenge jobbet for en autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer, på lik linje med den profesjonsautorisasjonen som vernepleiere har. Det er også vårt utgangspunkt i dette notatet, samtidig som vi vil løfte frem andre modeller for autorisasjon. Vi vil understreke at dette er et notat men utarbeidet som utgangspunkt for videre diskusjon og hvor FO ikke konkluderer.

Et tydelig skille mellom kompetansekrav og autorisasjon

Uavhengig av autorisasjon mener FO at det må være kompetansekrav for å jobbe i barnevernet i dag. Det er viktig med et tydelig skille mellom autorisasjon og kompetansekrav da dette har to forskjellige funksjoner. Kompetansekrav skal sikre en tjeneste nok og riktig type kompetanse, mens autorisasjon skal ansvarliggjør den enkelte yrkesutøver slik at denne utfører sitt yrke i henhold til kompetanse ervervet gjennom utdanning, og i samsvar med de krav og plikter som ligger i personell- og tjenestelov.

Kompetansekrav i barnevernet

FO mener det er hensiktsmessig med å differensiere kompetansekrav i barnevernet mellom de som jobber i barneverntjenesten og de som jobber i barnevernsinstitusjon.

Kompetansekrav i barneverntjeneste

Den kompetansen sosionomer og barnevernspedagoger har er til dels sammenfallende, men gir også ulike inngang til å forstå tematikken. Der hvor barnevernspedagogen i stor grad har sin styrke gjennom perspektiver med utgangspunkt i barnet, har sosionomer i større grad et familie- og systemperspektiv. Perspektivene utfyller hverandre, og er svært viktig i barnevernets arbeid.

FO mener at barnevernfaglige vurderinger og vedtak må gjøres av de som har helhetlig barnevernfaglig kompetanse. I fagplanene på høyskolene eller universitetene er det kun barneverns- og sosionomutdanningene som oppfyller disse kravene. Befring-utvalget understreket også dette (NOU 2009:8). Vi vil også hevde at dette er tydelig i Bufdirs gjennomgang og oppsummering av kompetansebehovet i barneverntjenesten (2018), selv om det ikke sies eksplisitt.

Samtidig er det viktig for FO å understreke at et lovfestet kompetansekrav ikke er et hinder for en tverrfaglig barneverntjeneste. Både vernepleiere, psykologer, jurister og flere andre kan ha relevant, spisset og supplerende kompetanse. De har imidlertid ikke kompetanse til å utføre helhetlige barnevernfaglige vurderinger som må ligge til grunn for gode barnevernfaglig vedtak.

Konkret mener vi derfor at det:

- Ved alle barneverntjenester skal 80% av fagstillingene være barnevernspedagog og sosionom. Men alle med en form for lederfunksjon, saksbehandler/kontaktperson og vedtaksmyndighet skal være barnevernspedagog/sosionom.

FO

Besøksadresse:
Mariboestgt. 13
0183 OsloPostadresse:
Pb. 4693 Sofienberg
0506 OsloTelefon:
02380Telefaks:
94 76 20 18e-post:
kontor@fo.no

www.fo.no

Bankgiro:
9001.06.35674Bankgiro kontigent:
9001.08.71394Foretaksnr.:
870 953 852 MVA

- Det må settes et minimumstall på antall fagstillinger i en barneverntjeneste som anses som faglig forsvarlig. Tidligere har FO ment at dette minst bør være fem fagstillinger, men med nye oppgaver og mer arbeidskrevende lovkrav mener FO at dette tallet må settes høyere. Vi har imidlertid ikke tatt standpunkt til hvor mange det er behov for nå.
- Det må settes krav til kommunene om at barneverntjenestene skal ha en gitt andel stillinger med krav til master og/eller klinisk videreutdanning på masternivå. FO mener det er viktig å sikre høy faglighet og spisset kompetanse inn i barneverntjenestene.

Kompetansekrav i barnevernsinstitusjon

Det barnevernfaglige i institusjon omhandler både den praksis yrkesutøverne skal utøve, og til teoretisk og forskningsmessig fokus. Det er mange fag og disipliner som er viktige for utviklingen av barnevernfaget, men det er få profesjonsutdanninger som inkluderer det barnevernfaglige i grunnutdanningen med tanke på å utøve barnevernfaget. FO mener det er barnevernspedagoger, sosionomer, vernepleiere og psykologer som innehar den barnevernfaglige kompetansen i barneverninstitusjoner. Vi mener at det må være et minimum på 80 % ansatte med barnevernfaglig kompetanse i alle barneverninstitusjoner.

Sykepleiere, lærere og barnehagelærere med relevant (klinisk) master eller relevant (klinisk) videreutdanning på masternivå vil etter konkret vurdering kunne defineres som barnevernfaglig kompetanse i institusjoner. Personer med masterutdanninger innenfor psykologi, pedagogikk, spesialpedagogikk eller sosialpedagogikk vil også etter konkret vurdering kunne anses å inneha barnevernfagligkompetanse.

Vi mener at det må settes krav til Bufetat om at barnevernsinstitusjonene skal ha en gitt andel stillinger med krav om barnevernspedagoger/sosionomer/vernepleiere med master og/eller klinisk videreutdanning på masternivå. FO mener det er viktig å sikre høy faglighet og spisset kompetanse inn i barneverninstitusjonene.

FO mener at både leder og stedfortreder må ha barnevernfaglig kompetanse, dessuten må både leder og stedfortreder ha tilleggsutdanning i administrasjon og ledelse, i tillegg til eller inkludert i en master.

Utgangspunktet er autorisasjon jf. helsepersonelloven

FO ønsker seg en profesjonsautorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer som bygger på den som vernepleiere har med bakgrunn i helsepersonelloven. FO mener det er viktig at befolkning kan forvente at yrkesutøverne innen helse- og velferdstjenestene har samme standard for arbeidet sitt, og dermed er det viktig at ikke en autorisasjonsordning for barnevernsansatte skiller seg fra autorisasjonen etter helsepersonelloven. Utover dette standpunktet har FO ikke tatt stilling til de andre modellene som skisseres i dette notatet.

Med autorisasjon innenfor helsepersonelloven menes først og fremst at du «har bestått eksamen i vedkommende fag ved norsk universitet, høgskole eller videregående opplæring».

Målet med autorisasjon er tredelt:

1. Det gir helsepersonell rett til å benytte vedkommende yrkestittel. Personer som ikke har autorisasjon (eller lisens) har ikke rett til å benytte yrkestittelen. Person som ikke har autorisasjon har heller ikke rett til å benytte en tittel som er egnet til å gi inntrykk av at vedkommende har autorisasjon. jf [helsepersonellovens](#) § 74.
2. Det å ivareta pasientenes sikkerhet og bidra til kvalitet på helsetjenesten på en slik måte at befolkningen har tillit til helsevesenet, se [helsepersonellovens](#) § 1.

3. Et selvstendig og personlig ansvar for å utføre arbeidsoppgavene på faglig forsvarlig måte. Alt helsepersonell har et personlig ansvar for å holde seg faglig oppdatert, og til å avstå fra å gi helsehjelp på områder som en ikke behersker eller ikke er kompetent til.

Dette innebærer at du kan miste autorisasjonen dersom man ikke utfører arbeidsoppgavene på forsvarlig måte, som dermed er med på å gi legitimitet til tjenestene, og sikrer at pasientene er trygge i møte med helsevesenet.

Hvordan kan dette overføres til barnevernet?

Målet med autorisasjon er å sikre at ansatte i barnevernet har utdanningen som kreves, og at man kan miste autorisasjonen dersom man ikke utfører arbeidsoppgavene på forsvarlig måte. FO mener at det er Helsetilsynet som må få ansvaret for å forvalte autorisasjonsordningen for barnevernet.

Juridisk forankring – hvor skal autorisasjonen hjemles?

Uavhengig av hvor en autorisasjon for ansatte i barnevernet hjemles er det viktig at denne følger den samme oppbygningen som helsepersonelloven, og legger tilsvarende krav til grunn for en autorisasjon. Det vil være viktig at en autorisasjonsordning i barnevernet tilpasser, konkretiserer og lovfester krav om:

- ansattes yrkesutøvelse (kapittel 2 i helsepersonelloven)
- at virksomhetene er organisert slik at den enkelte kan utføre sine lovpålagte plikter (kapittel 3)
- politiattest, (kapittel 4)
- taushetsplikt og taushetsbelagte opplysninger (kapittel 5)
- dokumentasjonsplikt (kapittel 8)

Utvide til helse- og sosialpersonellov

Det har flere ganger tidligere vært utredet og anbefalt autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer¹. Anbefalingen har vært å endre helsepersonelloven til å også inkludere sosialpersonell, slik at man får en helse- og sosialpersonellov. FO mener at det å gi barnevernspedagoger og sosionomer autorisasjon vil være en naturlig følge av at definisjonen av helse som ligger til grunn for helsepersonelloven ikke kun handler om somatisk helse. Eksempelvis kan det argumenteres at mye av arbeidet som gjøres i barnevernet også er helsearbeid. Primært ønsker FO altså en generell autorisasjon for barnevernspedagoger og sosionomer som hjemles i en helse- og sosialpersonellov. En slik ordning vil også gjøre at nåværende autorisasjon til vernepleiere og psykologer mye tydeligere vil knyttes til arbeid i barnevernet.

Fordeler

- Byråkratisk enkel gjennomførbart
- Billigste løsning
- Kvalitetssikrer profesjonene uavhengig av felt
- Tydelige forventninger til kompetanse og videreutvikling av kompetanse
- Enklere for fagdirektorat å stille krav til arbeidsgiver om å legge til rette for faglig videreutvikling for ansatte
- Enklere for arbeidsgiver å stille krav til ansatte og følge opp
- Autorisasjon som på linje med helsepersonell

---

¹ For eksempel Sosial- og Helsedirektoratets *Utredning vedrørende en eventuell autorisasjonsordning for sosialpersonell* i 2003.

Andre alternativer for lovfesting av autorisasjon

Andre alternativ er at det opprettes en ny lov som heter sosialpersonelloven eller at autorisasjon for sosialpersonell hjemles i et eget kapittel i aktuell tjenestelov, altså barnevernloven.

Dersom det utarbeides en sosialpersonellov etter modell av helsepersonelloven mener FO det vil være viktig at den utformes for barnevernpersonell, men på en slik måte at den på sikt også kan utvides til å hjemle at alle arbeidstakere innen ulike sosiale tjenester må ha autorisasjon. En fordel dersom den lages slik som helsepersonelloven er at loven vil være overordnet og i liten grad berøres av endringer i for eksempel barnevernloven.

Autorisasjonsmodeller – barnevernet

FO mener at kjernekompetansen innenfor barneverntjenesten skal være profesjonsutdanningene barnevernspedagog og sosionom. Mens kjernekompetansen innenfor institusjonsomsorgen skal være profesjonsutdanningene barnevernspedagog, sosionom, vernepleier og psykolog. Som vi har skissert over mener vi i utgangspunktet at barnevernspedagoger og sosionomer skal ha en generell og ikke feltspesifikk autorisasjon, etter modell av vernepleie/sykepleie. Siden dette er utenfor Bufdirs mandat kan en slik modell også gjøres feltspesifikk. Nedenfor har vi derfor skissert autorisasjonsmodeller som både kan fungere for generell eller feltspesifikk autorisasjon.

Profesjonsautorisasjon – hovedmodell

Den enkleste løsningen når det gjelder autorisasjon vil være at barnevernspedagoger og sosionomer må søke om autorisasjon etter endt utdanning. Ut fra om man velger en generell eller feltspesifikkmodell vil de få en generell autorisasjon eller en autorisasjon for arbeid i barnevernet i kraft av sin utdanning.

Andre autorisasjonsmodeller

Utover en ren profesjonsautorisasjon har FO sett på andre modeller for autorisasjon i barnevernet. Vi har først og fremst utviklet modeller for feltspesifikk profesjonsautorisasjon med bakgrunn i de tidligere nevnte kompetansekravene. Men noen av de vil også være mulig å tilpasse en bredere målgruppe.

- *Profesjonsautorisasjon – hovedmodell med tilleggskrav om ett års turnus på relevant arbeidssted*
- *Profesjonsautorisasjon – hovedmodell med tilleggskrav om veiledet første år som styres både av arbeidssted og utdanningsstedet, med bakgrunn i retningslinjer fra Bufdir*
- *Profesjonsautorisasjon – hovedmodell med tilleggskrav om kompetansesikringsløp. For eksempel ved at den enkelte ansatte gjennomfører og får godkjent et kvalitetssikringsløp det første året man arbeider i barnevernet. Et slikt løp vil være mulig å lage felles for hele barnevernet, eller spesialisert ut fra arbeidssted. I tillegg bør det utvikles et kvalitetssikringsløp for de som allerede er ansatt i barnevernet. Disse løpene må Bufdir ha overordnet ansvaret for å kvalitetssikre.*
- *Profesjonsautorisasjon – hovedmodell med tilleggskrav om gitt intervall for kompetanseoppdatering. Her må det gis plikter både til arbeidsgiver og arbeidstaker. Og man kan fratras autorisasjon hvis man ikke oppdaterer kompetanse i hht krav.*

Sertifiseringsordning for ansatte uten kjernekompetanse?

Yrkesgrupper som ikke faller innenfor de fire profesjonsutdanningene som vi har skissert som kjernekompetanse i barnevernet kan arbeidsgiver for eksempel søke om sertifisering for. FO mener at jurister som ansettes i/brukes av barneverntjenesten ikke trenger noen sertifisering, men det bør utvikles kompetansekrav for barnevernfaglig juridisk kompetanse.